

Andorra decidirà el futur polític el dia 3 d'abril. Després d'una legislatura plena d'entrebancs pel blocatge pressupostari i les crítiques constants de sabotatge entre els dos partits majoritaris, els electors són cridats a les urnes per a mirar de normalitzar la situació.

La darrera enquesta d'opinió política del Centre de Recerca Sociològica pronostica que només el Partit Socialdemòcrata (PS) i Demòcrates per Andorra (DA) obtindran representació parlamentària a les eleccions d'aquest diumenge, 3 d'abril. Només el 20% de la població andorrana té dret a vot, en concret 22.000 persones. Això vol dir que hi ha unes 60.000 persones que no poden votar. D'aquests, una petita part són els andorrans menors d'edat, i la resta són residents al país però de nacionalitat estrangera. El gran nombre de residents és conseqüència d'una política d'integració molt estricta, que fa que només hi hagi tres vies per a l'obtenció de la nacionalitat andorrana: néixer al país, casar-se amb algú que tingui la nacionalitat o bé residir-hi com a mínim vint anys sense canviar de país de residència.

Segons aquest sondatge oficial, Andorra pel Canvi (APC), que no ha presentat llistes parroquials, perdre els tres consellers que va obtenir a les eleccions passades. Els Verds d'Andorra (VA) també és quedarien sense cap conseller, el mateix resultat que a les eleccions del 2005 i el 2009. Per tant, els electors d'Andorra, que durant els comicis passats van donar una oportunitat a APC i a un model no tan bipartidista, ara sembla que s'estima més tornar a basar la confiança en els dos grans partits de l'estat. Tot amb tot, s'han de tenir en compte les particularitats d'Andorra. Per exemple, l'enquesta recull que al voltant d'un 50% de les persones consultades no van voler explicar què votarien o bé encara no ho veien clar, un fet molt habitual en aquest petit país, on tothom es coneix.

La situació preelectoral. Andorra, com la resta de països, també ha notat els efectes de la crisi econòmica. Entre el sectors més importants de l'econo-

Retorn al bipartidisme

A la imatge, els 28 consellers generals, situats als laterals, i el govern, situat al centre, en una sessió del Consell General a la Casa de la Vall.

mia andorrana hi ha el comerç i el turisme. Ara bé, la gran majoria de visitants d'Andorra vénen de l'estat espanyol i de l'estat francès, i com que aquests també han notat una reducció del poder adquisitiu, el nombre de turistes ha disminuït de més d'un milió aquests dos darrers anys. A més, en aquesta última legislatura la situació política ha estat tan difícil que el pressupost ha restat paralitzat durant dos anys. Això ha fet que els pressupostos es prorroguessin i, a conseqüència d'aquest fet, el país s'ha endeutat més i molts projectes han quedat al calaix. Això a banda, per primera vegada en molts anys, a Andorra hi ha desocupació, una circumstància que ha motivat que un gran nombre de residents a Andorra, havent perdut la feina, hagin tornat al país d'origen. Aquest context ha conduït bona part

dels ciutadans a la desafecció política i a un distanciament respecte a les diverses opcions polítiques.

Un combat a dues bandes. En aquestes eleccions hi concorren quatre formacions, tres de les quals –com hem dit– tenen representació parlamentària actualment. En primer lloc, hi ha el PS, guanyador de les eleccions passades, amb catorze escons, encapçalat per l'actual cap de govern, Jaume Bartumeu. També aspira a governar DA, fundat just abans de les eleccions per a concórrer-hi. Aquest nou partit se situa al centre-dreta, l'espai que ocupava Coalició Reformista (CR), que a les últimes eleccions va obtenir onze escons i que en aquesta ocasió ja no es presenta. De fet, DA és una refundació de CR, perquè inclou a les

Tots els programes proposen que el turisme adopti un model de qualitat

l·listes polítics que provenen d'aquesta antiga coalició, també del Partit Liberal d'Andorra (PLA), del PS i de més formacions històriques. El cap de llista d'aquesta nova opció política és l'ex-cònsol d'Escaldes i Engordany Toni Martí.

El dia de les votacions, els electors també trobaran la butlleta d'APC, un partit de centre fundat el 2009 per a concórrer a les passades eleccions generals. Va obtenir tres escons, amb un 19% dels vots. El candidat d'APC és Eusebi Nomen. Finalment, els Verds d'Andorra (VA) tornaran a provar d'obtenir representació amb Isabel Lozano com a cap de llista.

A hores d'ara ja es pot dir, amb tota probabilitat, que DA guanyarà les territorials a Canillo i Escaldes, mentre que el PS pot guanyar a Ordino i la Maçana. Les altres parròquies es presenten més disputades, tot i que Andorra la Vella ha estat sempre el gran feu dels socialdemòcrates. Per tant, Encamp i Sant Julià seran les parròquies més disputades. Quant a la llista nacional, tot apunta que PS i DA es repartiran els catorze escons, encara que DA obtindria un resultat una mica millor que el PS. En tot cas, no s'ha pas de descartar un empat a catorze consellers entre les dues forces majoritàries. Aquest empat tècnic podria dificultar molt la governabilitat del país. Quant als caps de llista, Martí és el més ben valorat, amb una nota de 7,1. Bartumeu obté un 6, seguit de Lozano, que tot just si aprova amb un 5 pelat. Finalment, l'únic cap de llista que suspèn és Eusebi Nomen, que obté una nota de 4,2.

Molts programes, un objectiu. Tots els partits comparteixen un objectiu: redreçar l'economia andorrana. És innegable que en un període de crisi econòmica com l'actual, la principal preocupació dels electors és percebre millores en l'economia.

Totes les formacions –si bé els Verds discrepen en el model econò-

La Casa de la Vall, que a partir de la legislatura vinent deixarà de ser la seu del Consell General, després de 309 anys.

mic que cal desenvolupar– concorden en la promesa de fer polítiques encaminades a enfortir els tres pilars de l'economia d'Andorra: comerç, turisme i banca. Els darrers anys,

aquests tres pilars han perdut solidesa. En aquest sentit, els programes coincideixen a assenyalar que el turisme a Andorra ha de passar d'un model basat en quantitat a un que doni pri-

Un sistema electoral que afavoreix els grans

El sistema electoral andorrà sembla dissenyat per a polaritzar l'arc parlamentari. Dels 28 consellers que s'escullen a les eleccions generals, 14 vénen de les llistes nacionals i 14 de les territorials. Per exemple, quan es vota a les generals, s'han de dipositar dues paperetes, una per a cada llista. Aquest model sorgeix de la voluntat –en el moment que es va redactar la Constitució– de donar més pes a les parròquies a través de les llistes

territorials. La meitat de la població del país viu a les parròquies d'Andorra la Vella i Escaldes-Engordany. Si no s'hagués ideat aquest sistema, les altres cinc parròquies només tindrien la meitat dels vots. És un model mixt, similar al model alemany, en què la meitat dels parlamentaris són elegits pels *länder* i l'altra meitat són escollits en una llista nacional. En aquestes llistes, guanya el partit que obté més vots, fins i tot si només és per un vot de diferència i, per tant, s'adjudica els dos consellers territorials de la parròquia. El sistema dificulta molt que partits petits com ara Andorra Pel Canvi (APC) o Els Verds puguin obtenir cap conseller territorial. De fet, els Verds,

El dia 3 d'abril, Andorra afronta unes eleccions decisives per al seu futur. Són convocats a les urnes uns 22.000 andorrans, un 20% de la població que hi resideix.

oritat a la qualitat. De fet, cada partit proposa una fórmula per a millorar el sector. Tot i que a grans trets, la voluntat és captar un turisme amb un alt poder adquisitiu, que vingui a

que ja van participar a les eleccions del 2005 i del 2009, no han obtingut mai representació parlamentària, amb resultats que ronden el 3,5% dels vots. APC, per una altra banda, va haver de treure el 19% dels vots a la llista nacional a les eleccions passades per a obtenir només tres consellers. Per aquesta raó els dos partits minoritaris no presenten cap llista territorial i només concorren a la votació general. Per tant, les dues formacions majoritàries, el Partit Socialdemòcrata i Demòcrates per Andorra, ja s'asseguren que es repartiran els 14 consellers de les llistes territorials, més els que obtinguin a la nacional.

Andorra per la combinació de comerç, natura i seguretat ciutadana.

Integració a la UE. Aquests últims anys, Andorra s'ha trobat abocada a dur a terme reformes de volada als sectors financer i tributari. Totes aquestes modificacions legals són conseqüència d'un procés gradual d'integració a la UE. En primer lloc, va caldre una reforma del sector bancari com a condició per a sortir de la llista de paradisos fiscals de l'OCDE i, d'aquesta manera, operar dins el marc normatiu internacional. Es van signar acords de transparència amb diversos països, entre els quals l'estat espanyol i l'estat francès. A més, s'ha hagut de fer una reforma fiscal per tal d'evitar la doble imposició amb els estats veïns. Ara tot apunta que el futur d'aquesta integració demana una negociació conjunta dels petits estats d'Europa amb la UE. D'aquesta negociació, en podria sorgir un acord comú entre Andorra, San Marino i Mònaco. Els detalls d'aquesta integració encara són una incògnita.

Unes eleccions diferents. En definitiva, aquestes eleccions anticipades es perfilen com un duel entre PS i DA. Dues opcions que representen models de fer política diferents, però que a la pràctica lliuraran un combat en què els personalismes tindran un gran pes. En el transcurs dels diversos comicis electorals, ha quedat demostrat que els candidats poden influir més en el sentit del vot que no pas les opcions ideològiques i els partits polítics que representen. A Andorra, el resultat d'un esdeveniment sempre és difícil de preveure. Tot i que les propostes dels uns i dels altres no havien estat mai tan properes.

Aquest nou escenari es pot atribuir a un moviment cap al centre de Demòcrates d'Andorra, a conseqüència de la derrota de Coalició Reformista a les eleccions passades. Per bé que aquesta vegada, guanyi qui guanyi, el resultat per al país no diferirà tant com a la darrera convocatòria electoral.

Joan Tomàs